

0. m. 73
0. III 71.

UNGARI NÜÜDISOOPERI ESIETENDUS «ESTONIAS»

Sandor Szokolay (sünd. 1931. a.) looming on mänginud tänapäeva Ungari kultuuris tähelepanuväärselt revolutsioonilist osa. Sandor Szokolay nimega on seotud kõigepealt väljapaistva balletikollektiivi „Sopiana Ballet“ sünd Pecci linnas. See kollektiiv kasvas välja Erkeli-nim. ooperi- ja balletiteatri baasil ja ta põhitulesandeks sai tänapäevase balleti loomine ning propageerimine. Sandor Szokolay kirjutas kollektiivile balleti „Hirnu ballaad“, mis ballettmeister Imre Ecki seades muutus ungari praegusaegse balletikunsti programmiteoseks.

Ooper „VERINE PULM“ (Federico Garcia Lorca samanimelise draama tekstile) tuli

lavale 1964. aastal. Ooperi erakordne edu kinnitas, et Sandor Szokolay on üks meie aja andekamaid ning omapärasemaid heliloojaid. Szokolay järgmine ooper „Hamlet“ valmis juba New Yorgi „Metropolitan Opera“ tellimusel.

„VERISE PULMA“ mängitakse paljudes Euroopa teatrites. Meile teada olevatel andmetel on ooper ka mitmete NSV Liidu ooperiteatrite plaanides. Praegu, kus meie teater on järjekindlalt toonud lavale nüüdisaegseid teoseid, on „Estonia“ saavutanud ka teatava edumaa nende teatrite ees, kelle repertuaar põhineb peaaesjalikult XIX sajandi autorite teostel.

On saanud aksioomiks; et

tänapäeva autorite teosed nõuavad teatrit märksa rohkem tööd ning jõupingutusi kui traditsioonilise helikeelega teosed. Seda tingib nüüdisaja heliloomingu komplitseeritus: keeruline harmoonia, kapriisne ja väga vahelduv rütm; seetõttu ei toeta orkester lauljaid. Kõigele lisaks on „Verise pulma“ vokaalpaarid enamuses äärmiselt dramaatilised.

Millest siis räägib „VERINE PULM?“ Ühesõnaline vastus oleks — armastusest. Suurest ja traagilisest armastusest, kus kokku põrkuvad kired ja saanditevanused patriarhaalsed seadused; mõnes mõttes tuletab „Verise pulma“ konflikt meelde „Barbara von Tisenhuzeni“ konflikti. Lähedane on

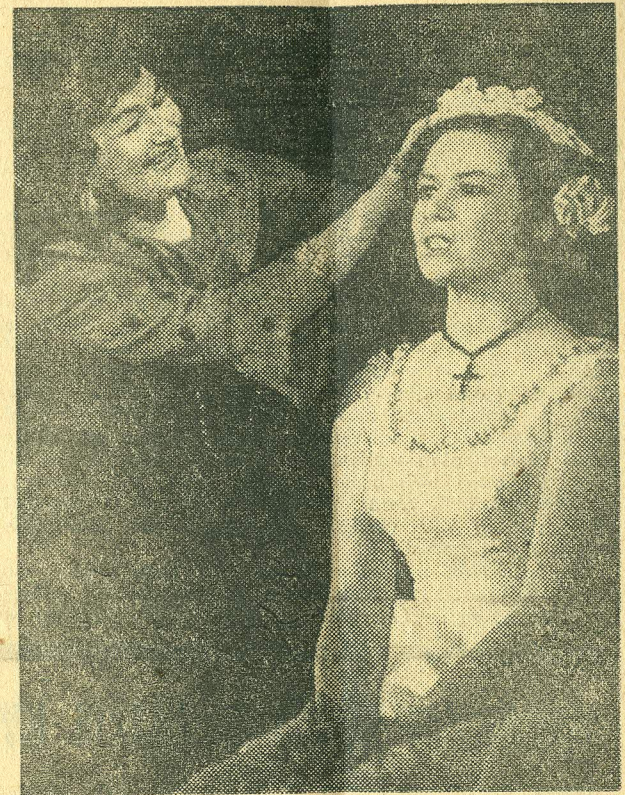
ka teoste kompositsiooniline pingeline, dramaatiline tervikkus. Kuid „Verisele pulmale“ annab oma ilme teose ebaharilik poeetilisus ning too mõrkjalt hispaaniaalik aroom, mis teosest õhkub.

Ooperis on palju tegelasi; nimetagem mõningaid neist: Ema (Aino Külvand ja Eve Neem), Peig (Aleksander Püvi ja Kalju Karask), Mõrsja (Mare Jõgeva ja Haili Sammelselg), Leonardo (Valdo Truve), Leonardo naine (Maarja Haamer ja Tiina Jaaksoo), Amm (Liidia Panova ja Urve Tauts), Teenija (Silvia Urb), Surm (Linda Toomsalu ja Viivika Vasar), Kuu (Tiit Tralla ja Enno Eesmaa), Isa (Artur Linnamägi ja Mati Palm). Nagu

tegelaste nimistust johtub; liitub teose realistliku plaaniga sümbolne, hispaania rahva- poeesia kujunditele ülesehitatud plaan, moodustades omalaadse terviku, mis Garcia Lorca teoste puhul on väga iseloomulik.

„VERISE PULMA“ lavaletoomiseks andsid oma parima dirigent Kirill Raudsepp, lavastaja Udo Väljaots, kunstnik Lembit Roosa, koormeister Uno Järvela ja kontsertmeisterid Tekla Koha ning Reet Lahe. Esietendus on homme. Järgmisel kuul ootame küll ka heliloojat Sandor Szokolayd.

LEHTI METSAALT

Teenija (Aino Külvand) ja Mõrsja (Haili Sammelselg)